

VLIZINE

jrg. 16, nr. 8 (augustus 2015)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Maandelijkse uitgave, naar keuze met wekelijkse/dagelijkse updates [[abonnement aanpassen](#)]

V.U.: Jan Mees - Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)

Redactie: Jan Seys, Nancy Fockedeey, Michèle Van den Berghe

1. Kalender

- 1.1. INTERCOH 2015 Wereldcongres sedimenttransport
- 1.2. Tweede MARES-conferentie over de gezondheid en instandhouding van het marien ecosysteem
- 1.3. Wat zijn de effecten van de bouw van windmolenparken op de ecologie?
- 1.4. Oesterpassie: de expo en de publicatie
- 1.5. EMSEA 2015 Conference voor meer Oceaangeletterdheid in de klas

2. Publicaties

- 2.1. VLIZ Jaarboek 2014: wat had het VLIZ in petto voor 2014?

3. Belgisch marien onderzoek in de kijker

- 3.1. Eerste inschatting omvang en inspanning Belgische recreatieve vissersvloot

4. Doctoraten

- 4.1. Economische evaluatie hervorming beheer Europese zeehavens
- 4.2. Teruggooi binnen de zeevisserij: vaak genegeerd in visserijbeheer

5. Varia

- 5.1. Jong natuurgeweld gezocht in Oostende
- 5.2. Ook recreanten kunnen invasieve uitheemse soorten in zee en estuaria vermijden en bestrijden!

6. Vraagbaak

- 6.1. Oproep Europa: consultatie internationaal beheer van de oceaan en charter Blue Society
- 6.2. Gezocht: herinneringen over het maken van papieren bloemen aan zee

1.1. INTERCOH 2015 Wereldcongres sedimenttransport

Cohesief sediment (slib of modder) kan zowel een zegen als een vloek zijn voor de mensheid. Het is daarom noodzakelijk om de fysische processen van deze sedimenten in de natuurlijke omgeving goed te begrijpen. De KU Leuven nodigt jonge, ervaren en toonaangevende wetenschappers en ingenieurs uit op de 13e International Conference on Cohesive Sediment Transport Processes (INTERCOH 2015) die doorgaat van 7 tot 11 september. De focus van dit wereldcongres zal vooral liggen op de vernieuwing en vooruitgang die gemaakt zijn in o.a. de procesmodellering, meettechnieken, laboratoriumexperimenten en veldstudies. Het abstractenboek wordt uitgegeven als VLIZ Special Publication 74 en zal na het event [hier](#) te vinden zijn.

Meer informatie op de INTERCOH site.

Link: bwk.kuleuven.be/apps/intercoh2015

[[naar boven](#)]

1.2. Tweede MARES-conferentie over de gezondheid en instandhouding van het marien ecosysteem

Het marien ecosysteem wordt de laatste decennia sterk op de proef gesteld door antropogene bedreigingen. Processen zoals eutrofiëring, overbevissing en oceaanzuivering zijn lang niet meer onbekend. Op de tweede MARES-conferentie – van 1 tot 5 februari 2016 in Olhão in Portugal – zullen verschillende door de mens veroorzaakte problemen ingeleid worden door gastsprekers. De conferentie is een initiatief binnen het [Mares Joint Doctoral Programme](#) en het [EuroMarine Network](#), maar alle mariene onderzoekers, leerkrachten en beleidsmakers die betrokken zijn met dit type onderzoek zijn welkom.

De volgende zes onderwerpen komen aan bod: (1) temperatuurveranderingen, hypoxie en zuivering van de toekomstige oceaan, (2) invloed van biodiversiteit op de werking van mariene ecosystemen, (3) biologische invasies, (4) gevaren van natuurlijke bronnen, (5) geluidsoverlast en (6) verlies van habitat, kustinfrastructuren en mariene ruimtelijke planning.

Deelnemers worden verwacht hun abstracten in te dienen vóór 7 september 2015. Registratie is vereist en kan

nog tot 29 oktober 2015.
Link: www.maresconference.eu

[naar boven]

1.3. Wat zijn de effecten van de bouw van windmolenparken op de ecologie?

Deze vraag willen IMARES, TNO, Bureau Waardenburg en SEAMARCO graag beantwoorden tijdens hun slotsymposium van het 'Wind op Zee'-onderzoek (VUM). Geïnteresseerde luisteraars zijn welkom op 8 september in Naturalis (Leiden, Nederland).

Op deze bijeenkomst zullen de resultaten van het vier jaar durend Wind op Zee-onderzoek (VUM), opvolger van het eerdere project [Shortlist Ecologische effecten Wind op Zee](#), voorgesteld worden. Hierbij zullen onder meer aan bod komen: de effecten van heigeluid op zeezoogdieren en de gevolgen van aanvaringen met vogels, zeevogels en vleermuizen. Verder worden ook de effecten van onderwatergeluid op vislarven en de ruimtelijke zwembewegingen van zeezoogdieren besproken. Ten slotte worden alle aanwezigen uitgenodigd om mee te discussiëren over het vervolg van het onderzoek. Deelname is gratis, maar registratie is verplicht via het [formulier](#) (maximum 100 plaatsen).

[naar boven]

1.4. Oesterpassie: de expo en de publicatie

Het Nationaal Visserijmuseum Oostduinkerke (NAVIGO) onthult in de expo 'Oesterpassie' hoe deze 'zilte bonbons' werden gebruikt en afgebeeld doorheen de eeuwen: als symbool van smaak, als een uitzonderlijke delicatessie en vol erotische lading. Naar aanleiding van deze tentoonstelling kwam de publicatie 'Oesterpassie' uit.

De expo wordt onderverdeeld in zeven delen (hoofdzonden): ijdelheid, hebzucht, wellust, jaloezie, vraatzucht, gramschap en luiheid. Verder komen historische anekdotes, ongewone beelden en bijzondere voorwerpen omtrent de 'truffels van de zee' rijkelijk aan bod. Deze expo kwam tot stand met de medewerking van het VLIZ (informatie, beeldmateriaal, expertise ...) en is deels gebaseerd op de info aanwezig in het VLIZ WIKI-portaal, ['Historiek van de Belgische oesterweek'](#). Naar aanleiding van deze expo werd de erfgoedpublicatie 'Oesterpassie' uitgebracht, waarin tien auteurs, elk in hun discipline, vertellen welke rol de oester speelde en hoe dit diertje werd gebruikt.

Link: www.vliz.be/nl/news?p=show&id=4256

[naar boven]

1.5. EMSEA 2015 Conference voor meer Oceaanletterdheid in de klas

Mariene wetenschappers, beleidsmakers, leerkrachten en docenten in de wetenschappen worden allen uitgenodigd op de European Marine Science Educators Association Conference (EMSEA) in Kreta, van 28 september tot 1 oktober 2015. Ontdek en discussieer mee over de ontwikkelingen van Oceaanletterdheid in Europa en hoe Oceaanletterdheid gebruikt wordt bij formele en informele educatie. Luister naar de gastsprekers Pierre-Yves Cousteau en Dr. Kaiti Siakavara en neem deel aan de vier workshops over: mariene wetenschapscommunicatie, het integreren van Oceaanletterdheid in curricula, mobiele apps en het gebruik van 'storytelling' in de oceaanwetenschappen.

Sinds de eerste EMSEA-conferentie over Oceaanletterdheid in Brugge (2012), wordt het tijd om de impact van acties, activiteiten en projecten die sindsdien plaatsvonden te evalueren en om te kijken naar de toekomst van Oceaanletterdheid in (en buiten) Europa. Telkens zal dit besproken worden voor formele (scholen) en informele educatie (aquariums, ecotoerisme, commerciële ondernemingen of bedrijven die verantwoordelijk zijn voor het maken van kinderboeken, leermateriaal,...). Meer informatie op de EMSEA-website.

Link: <https://emsea2015.hcmr.gr>

[naar boven]

2.1. VLIZ Jaarboek 2014: wat had het VLIZ in petto voor 2014?

Dit jaarboek geeft een overzicht van onze belangrijke onderzoekondersteunende realisaties en hoogtepunten verwezenlijkt gedurende het afgelopen jaar. Ook cijfers en performantie-indicatoren kunnen geraadpleegd worden in de bijlagen. Vanaf dit jaar is het jaarboek enkel [digitaal beschikbaar](#).

Zo komen onder meer aan bod: de uitbreiding van het vaarschema van de RV Simon Stevin, de volledige terbeschikkingstelling van het Marien Station Oostende (MSO), de publicatie van afgeleide producten van het Compendium voor Kust en Zee, de vestiging van het secretariaat van het Europees Marien Observatie- en Datanetwerk (EMODnet) op de InnovOcean site, en de vele (ver)nieuw(d)e samenwerkingsovereenkomsten gesloten met zowel overheid, industrie als wetenschappelijke instellingen in binnen- en buitenland. Maar daarnaast zijn ook de vele georganiseerde evenementen en conferenties belangrijk binnen de werking van het VLIZ zoals de WereldOceaanDag, de SeArch-studiedag, de jaarlijkse Jongerencontactdag Mariene Wetenschappen, het Zeebad voor Leerkrachten en het opstarten van een enthousiaste vrijwilligersploeg met de

zee als goed doel (SeaWatch-B).
Link: www.vliz.be/nl/jaarboek?year=2015#filter

[naar boven]

3.1. Eerste inschatting omvang en inspanning Belgische recreatieve vissersvloot

Om een eerste inzicht te verkrijgen in de omvang en de inspanningen van de Belgische recreatieve vissersvloot werden door het VLIZ over de periode van één jaar haven- en zeeobservaties uitgevoerd. Deze vormen een eerste aanzet voor een systematische monitoring van de Belgische recreatieve visserij met als doel een beter inzicht te verkrijgen in de visserijinspanningen en de hiermee gepaard gaande impact op het marien ecosysteem. De eerste resultaten worden voorgesteld in de beleidsinformerende nota: 'De recreatieve zeevisserij in België: Monitoring van de capaciteit, intensiteit en densiteit op zee (eerste resultaten)'.

Link: www.vliz.be/nl/news?p=show&id=4267

[naar boven]

4.1. Economische evaluatie hervorming beheer Europese zeehavens

Op dinsdag 1 september 2015 verdedigt Patrick Verhoeven van de Faculteit Toegepaste Economie van de Universiteit Antwerpen zijn doctoraat 'Economic Assessment of Management Reform in European Seaports'. Een slottoespraak zal gegeven worden door Mr. Dimitrios Theologitis (hoofd van het havenbeleid, Europese Commissie).

Promotor van het doctoraat is Prof. dr. Eddy Van den Voorde. De verdediging start om 16.00 uur en vindt plaats in de Promotiezaal Grauwzusters, City Campus, Universiteit Antwerpen, Lange Sint-Annastraat 7, 2000 Antwerpen. Gelieve uw aanwezigheid te bevestigen bij Fabienne Van Loo (fabienne.vanloo@ecsa.eu) van het ECSA bureau.

Link: www.uantwerpen.be/popup/kalenderonderdeel.aspx?calitem_id=2663&c=LANDP54&n=101317

[naar boven]

4.2. Teruggooi binnen de zeevisserij: vaak genegeerd in visserijbeheer

Jochen Depestele, onderzoeker van het Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek (ILVO) en van de Mariene Biologie aan de UGent, verdedigt op vrijdag 18 september zijn doctoraat in de Wetenschappen met de titel 'The fate of discards from marine fisheries, a disregarded viewpoint in fisheries'.

De promotoren van dit doctoraat zijn Prof. dr. Magda Vincx en Dr. ir. Hans Polet.

Plaats van gebeuren: Auditorium Valère Billiet 100.044, Campus Sterre, Gebouw S8, Krijgslaan 281, 9000 Gent. De verdediging start om 16.00 uur.

Gelieve uw aanwezigheid te bevestigen voor 11 september naar jochen.depestele@ilvo.vlaanderen.be

[naar boven]

5.1. Jong natuurgeweld gezocht in Oostende

Werkgroep Natuurjongeren Oostende organiseert activiteiten voor kinderen tussen 8 en 10 jaar die geprikkeld zijn door de natuur en niet bang zijn om zelf de handen uit de mouwen te steken. Onder begeleiding van ervaren gidsen, natuurwerkers of animatoren wordt de natuur van de kust verkend in al haar facetten. Op het menu staat geen saaie uitleg, maar zelf zoveel mogelijk de natuur ontdekken.

Elke 3 weken wordt een activiteit georganiseerd waarbij de kinderen aan de slag gaan in en met de natuur. Deze activiteiten variëren van krabben vangen en padden overzetten tot zeewier koken en je eigen kite maken. Medewerkers en vrijwilligers van Horizon Educatief, Marien Ecologisch Centrum, Natuurpunt en het Vogelopvangcentrum Oostende staan in voor de organisatie en krijgen hiervoor de ondersteuning van de Stad Oostende.

De activiteiten zijn gratis, maar op voorhand inschrijven – voor de volledige reeks – is wel verplicht. Contact: Serge Allein (059/332802 of serge.allein@skynet.be). Meer informatie over Natuurjongeren Oostende en de activiteiten vindt u op de website.

Link: <https://natuurjongeren.wordpress.com>

[naar boven]

5.2. Ook recreanten kunnen invasieve uitheemse soorten in zee en estuaria vermijden en bestrijden!

Invasieve uitheemse soorten zijn soorten die door mensen zijn geïntroduceerd in gebieden waar ze voorheen niet voorkwamen en waar ze welig tieren. Als recreant op zee en in estuaria kan men aardig wat uitheemse soorten meenemen. Ze komen vast te zitten aan de romp van zeilboten, jachten en kajaks, of raken verstrengeld in een duikers- of vissersuitrusting. Het is dan ook niet merkwaardig dat jachthavens vaak hotspots zijn voor invasieve uitheemse soorten. Gelukkig kunnen we dit voorkomen! Lees er alles over in de folder opgesteld door het SEFINS-project.

Invasieve uitheemse soorten (IUS) veroorzaken schade aan het milieu of de economie, en zijn een van de

belangrijkste oorzaken van het verlies van biodiversiteit (na vernietiging van habitat). Het bewust importeren van exotische soorten voor aquacultuur of aquaria, heeft als gevaar dat ze kunnen ontsnappen. Het meeliften van uitheemse soorten in ballastwater of op de romp van professionele schepen of recreatieve vaartuigen zorgt er dan weer voor dat (jacht)havens in estuaria en langs de kust *hotspots* zijn voor IUS.

Wat te doen als recreant om IUS te voorkomen? Maak de romp van je vaartuig regelmatig schoon en herken de uitheemse soorten. De plaats waar je de soort hebt waargenomen kan je ingeven in de gratis App 'That's Invasive!', beschikbaar voor iPhone en Android. Zo hoopt men meer informatie te verzamelen over de aantallen en locaties van de IUS.

Controleer je uitrusting steeds op levende organismen, maak de gehele uitrusting grondig schoon en droog de uitrusting voor je naar andere gebieden trekt. Spreek over de gevaren en gevolgen van de invasieve uitheemse soorten met andere zeilers, vissers, duikers, surfers of eigenaars van jachtclubs. Want hoe meer mensen de soorten tijdig herkennen, hoe beter. In de SEFINS-folder, beschikbaar het [Nederlands](#), [Frans](#) en [Engels](#), lees je er alles over.

Link: www.vliz.be/nl/news?p=show&id=4259

[\[naar boven\]](#)

6.1. Oproep Europa: consultatie internationaal beheer van de oceaan en charter Blue Society

Hoe kan Europa haar internationaal oceaanebeleid samenhangender, vollediger en doeltreffender maken? De Europese Commissie nodigt alle burgers en organisaties uit om ideeën te verzamelen en de 'blauwe groei' en 'blauwe maatschappij' duurzaam te ontwikkelen. Tevens doet Europa de oproep om als burger, organisatie of bedrijf het charter voor een blauwe maatschappij (Blue Society) te onderschrijven.

Iedereen mag ideeën bijdragen aan deze publieke consultatie, maar bijzonder welkom zijn de bijdragen van belanghebbende particuliere en publieke organisaties, inclusief internationale gouvernementele en niet-gouvernementele organisaties. Ideeën kunnen nog ingezonden worden tot 15 september 2015. Voor meer informatie: zie [hier](#).

Je kunt als burger, bedrijf of organisatie ook het 'Charter voor een [Blauwe maatschappij](#)' ondersteunen door de '[Belofte van de Burger](#)' en het '[Engagement voor bedrijven, gemeenschappen en organisaties](#)' (voorlopig enkel beschikbaar in het Frans) te onderschrijven.

Link: http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/consultations/ocean-governance/index_nl.htm

[\[naar boven\]](#)

6.2. Gezocht: herinneringen over het maken van papieren bloemen aan zee

Het Landelijk Expertisecentrum voor Cultuur van Alledag, LECA, is op zoek naar mensen die als kind of volwassene [crêpepapieren bloemenwinkeltjes](#) ma(a)k(t)en op het strand. Deze creatieve zomeractiviteit komt enkel voor aan de Belgische/Vlaamse kust en is bijna zo oud als het kusttoerisme zelf. Het is een ruilhandel met schelpjes waar meestal de hele familie aan meewerkt en wordt mondeling overgedragen van generatie op generatie. Met behulp van jouw verhalen of herinneringen kunnen ze deze traditie beter onderzoeken.

Getuigenissen kunnen per mail doorgestuurd worden naar info@lecavzw.be of via het telefoonnummer: +32-(0)9-223 97 00.

Link: www.lecavzw.be/nieuws/leca-zoekt-herinneringen-over-papieren-bloemen-aan-zee

[\[naar boven\]](#)

U krijgt dit bericht omdat u bent ingeschreven op de VLIZine-rondzendlijst. Uw adres wordt niet aan derden doorgegeven en wordt niet voor commerciële doeleinden gebruikt. Om uw abonnement aan te passen of op te zeggen: klik [hier](#).

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine informatie verstrekken over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. [Lid worden van VLIZ?](#)

Reacties en alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht via info@vliz.be. De archieven van dit e-zine zijn [hier](#) raadpleegbaar.

Disclaimer: Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt. Delen uit dit e-zine mogen worden overgenomen, met bronvermelding. Deze publicatie mag ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

Copyright © 2015 Vlaams Instituut voor de Zee - www.vliz.be

InnovOcean site · Wandelaarkaai 7 · 8400 Oostende